

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3131/2020
23.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Нишевић Тадић, адвокат из ..., против тужене ЈМУ „Радио-телевизија Војводине“ Нови Сад, чији је пуномоћник Синиша Новаковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3922/19 од 30.07.2020. године, у седници већа одржаној 23.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3922/19 од 30.07.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1981/18 од 12.09.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име увећане зараде за рад у сменама, за период од 01.05.2015. године до 30.06.2018. године, исплати износ од 208.593,95 динара, са законском затезном каматом на појединачно опредељене износе, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 104.444,00 динара, са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3922/19 од 30.07.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име увећане зараде за рад у сменама за период од 01.05.2015. године до 30.06.2018. године, исплати износ од 208.593,90 динара, са законском затезном каматом на појединачно опредељене износе, као и захтев за накнаду трошкова поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 67.172,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија тужиоца је дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), због чега није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводе у ревизији којима се указује да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, Врховни касациони суд није ценио, јер се ревизија из овог разлога не може изјавити у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене почев од 03.08.1987. године. Тужилац је према закљученом уговору о раду под измењеним условима од 18.06.2015. године, обављао послове „...“, а на основу Анекса 1 уговора о раду под измењеним условима од 04.04.2017. године послове „...“. Чланом 7. уговора од 18.06.2015. године уговорено је право тужиоца на увећану зараду према елементима, у висини, на начин и по поступку утврђеним законом и општим актима послодавца. Тужилац је у спорном периоду, за који захтева исплату увећане зараде за сменски рад, обављао рад континуирано према утврђеном недељном распореду сачињеном од стране непосредног руководиоца, на тај начин што је радио у две смене и то у првој која почиње од 05,30 – 06,00 часова и у другој која је почињала од 14,00 часова и завршавала се у 22,00 часа, а изузетно у 22,30 – 23,00 часа, док је недељом друга смена почињала у 16,00 часова и завршавала се у 00,00 часова. Тужилац никада није радио трећу смену, која је подразумевала непрекидан рад ноћу од 22,00 до 06,00 часова следећег дана. Висина неисплаћене увећане зараде по основу рада у сменама у спорном периоду, утврђена је и опредељена према налазу и мишљењу судског вештака.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 108. у вези члана 63. Закона о раду оценио да је тужбени захтев основан. Према датим разлозима, одредбе колективних уговора, који су код туженог важили у спорном периоду, а којима се право на увећану зараду за рад у сменама од 26% од основице признаје само запосленима који раде у три односно четири смене и то под условом да распоред смена од њих захтева да наизменично раде непрекидно осам часова ноћу, утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, због чега нема места њиховој примени у конкретном случају. Увећање зараде за сменски рад, уколико је предвиђено КУ, се не сме условљавати радом ноћу, јер је то противно суштини института сменског рада и дефиницији сменског рада Директиве Европске уније из 2003. године, због чега тужиоцу, према ставу првостепеног суда, припада право на увећање зараде по основу сменског рада у спорном периоду у износу утврђеном из налаза и мишљења судског вештака.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право, па је преиначио првостепену одлуку и одбио захтев тужиоца да му тужена исплати на име сменског рада назначене износе. Наиме, другостепени суд налази да Закон о раду није изричито признао запосленима право на увећање зараде за рад у сменама, нити предвидео услове за стицање овог права, већ је чланом 108. став 2. послодавцима оставио могућност утврђења овог права и конкретних услова за остварење права. Закљученим уговором о раду предвиђено је право на увећану зараду према елементима у висини и на начин у поступку утврђеним законом и општим актом послодавца. Због тога је другостепени суд става да у конкретном случају нема места тумачењу одредби колективних уговора туженог, већ се оне имају применити онако како гласе, а то значи да тужилац не испуњава услове предвиђене одредбама колективних уговора тужене за увећање зараде по основу рада у сменама, јер није радио у трећој смени и наизменично непрекидно 8 часова ноћу.

По оцени Врховног касационог суда, супротно наводима ревизије, побијана пресуда је заснована на правилној примени материјалног права.

Према члану 8. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС” бр. 24/2005 ... 75/2014), колективни уговор и правилник о раду (у даљем тексту: општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом. Чланом 9. истог закона је прописано да ће се применити одредбе закона, ако општи акт и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, а да су поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, ништаве.

Чланом 108. став 1. тачка 2. истог Закона о раду, предвиђено је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде -најмање 26% од основице. Закон о раду новелираним одредбом члана 108. не предвиђа посебно право на увећање зараде по основу рада у сменама, али је у смислу става 4. истог члана послодавцима остављена могућност да општим актима или уговором о раду утврде такво право запосленима, што је тужена учинила својим колективним уговорима важећим у спорном периоду, признавајући право на увећање зараде по овом основу у висини 26% од основице запосленима који су радили у трећој или четвртој смени, односно ноћу. Прописивањем услова за остварење овог права општим актом послодавца не утврђују се неповољнији услови рада од услова утврђених законом који је у примени у утуженом периоду.

Сходно наведеном, како је према утврђеном чињеничном стању радно време тужиоца у спорном периоду било такво да је обављао рад у две смене, које су трајале по осам сати, а да није радио у трећој и четвртој смени и наизменично непрекидно осам часова ноћу, то и по оцени Врховног касационог суда тужилац не испуњава услове предвиђене одредбама Колективних уговора тужене за увећање зараде по основу рада у сменама, па је постављени тужбени захтев неоснован, како је то правилно закључио другостепени суд.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци. Захтев тужиоца за накнаду ревизијских трошкова је одбијен, јер није успео са ревизијом.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**